

Petres Csizmadia Gabriella – N. Tóth Anikó – Bárczi Zsófia

Munkáltató olvasókönyv készül a 4. osztályosok számára

A Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézete, azon belül az irodalompedagógiai munkacsoport – Bárczi Zsófia, Benyovszky Krisztián, Kovács Patrícia, Petres Csizmadia Gabriella és N. Tóth Anikó – a 2024–2026 közti időszakban alapiskolásoknak szóló tankönyvfejlesztő munkába vágott bele. A feladatot egy, az iskolaügyi minisztérium támogatott projekt keretén belül vállalta magára (*Szövegértelmezést fejlesztő innovatív oktatási-módszertani anyagok az új kurrikulum magyar nyelv és irodalom tantárgyának 2. ciklusához* című KEGA-projekt, 005UKF-4/2024). A projekt célja egy innovatív munkáltató tankönyv és módszertani útmutató kidolgozása a magyar nyelv és irodalom oktatásához, a 2. ciklus bevezető évfolyama számára, amely összhangban áll a 2026-tól tervezett tantervi reformmal. A projekt eredményei a 21. századi oktatási környezet elvárásaira reagálnak, és figyelembe veszik a célcsoportok igényeit is. Az oktatási segédanyagok célcsoportját a magyar tanítási nyelvű alapiskolák 4. évfolyamos tanulói és tanítói alkotják.

A kutatás első évében a projekt tagjai áttanulmányozták a tankönyvfejlesztés módszertanát, a témához kapcsolódó szakirodalmat, az aktuálisan használt tankönyveket, valamint az új kerettantervek második ciklusát. Ezt követően elkezdődött a tananyagfejlesztés fázisa, amely egy előteszt íratásával indult, amely felmérte a tesztelésbe bevont 4. évfolyamos tanulók értelmező kompetenciájának szintjét. Az eredményekre reagálva ezután megkezdődött a kísérleti tankönyv 1. és 2. fejezetének kidolgozása és tesztelése. A pilotírozásba 6 magyar tannyelvű iskola 8 negyedik osztálya kapcsolódott be, összesen 143 tanuló részvételével. A következő intézmények vállalták a pilotírozás lebonyolítását: Alapiskola, Nagymagyar; Alapiskola és Óvoda, Pozsonypüspöki; Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola, Ipolyság; Ipolyi Arnold Alapiskola, Ipolybalog; Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola, Tornalja; Pongrácz Lajos Alapiskola, Ipolyság.

*A nyitrai workshop
Forrás: A KeTK archívuma*

A 2025-ös évben zajlott a tankönyvfejlesztés legintenzívebb szakasza: 21 szöveg feldolgozására és tesztelésére került sor, melyeknek az eredményeit 4 online workshop és 1 személyes találkozón alapuló megbeszélés kísért. Az egész éves munka az alábbi lépésekből állt: a tantervben meghatározott témakörök alapján 5 fejezetre osztották a kiválasztott irodalmi műveket, minden fejezet 7 szöveget tartalmazott. Az egyes fejezeteken belül az olvasmányokhoz két tanórát felölelő feladatlapokat állítottak össze, amelyek a tanulók aktív tevékenységére épültek. Minden feladatlaphoz módszertani útmutatót is készítettek a pedagógusok számára. A munkalapok és a módszertani útmutatók szakmai bírálaton mentek keresztül. Ezt követően online workshopokat szerveztek a projektben részt vevő tanárok számára, hogy a tesztelés egységes feltételek mellett és hasonló módon valósuljon meg a pedagógiai gyakorlatban. Ezután sor került a munkalapok tesztelésére, melynek eredményeit a pedagógusok a következő fejezetnek szentelt online workshopon mutatták be. A tesztelés tapasztalatait a munkalapok szerzői beépítették az adott fejezetekbe, majd megkezdődött a következő fejezet kidolgozása, amely ugyanazokat a munkafázisokat foglalta magában.

Mindezek mellett a tananyagfejlesztők óralátogatásokat is tettek az egyes intézményekben, amely során figyelemmel kísérhették a tesztelési folyamat eredményeit. A szövegfeldolgozás megalapozását és az olvasóvá nevelést szolgáló, innovatív tankönyv kidolgozói itt

megfigyelhették, hogy a tanulók nemcsak gördülékenyen oldották meg az egyes feladatokat, hanem szívesen bekapcsolódtak a vitaindító kérdések megválaszolásába is. A hangulatos, sokszínű megoldásokat előhívó tanórák megfigyelése fontos tapasztalatokat jelentett a tankönyvfejlesztők számára, akik örömmel nyugtázták, hogy a tankönyv által kitűzött fő célok elérésében fokozatosan haladnak előre a tanulók.

*Pillanatkép az egyik óralátogatásról
Forrás: A KeTK archívuma*

A projekt munkálatai 2026 végén zárulnak, ekkorra már nyomdába kerül az új munkáltató tankönyv, melyet az alapiskolák 4. osztályosai szeptembertől már fel is használhatnak az olvasásórákon.